

Prameny práva České republiky

Brno 2014

Druhy dokumentů

- Normativní právní akty – tj. právní předpisy, které tvoří hlavní a zásadní pramen
- Určité mezinárodní smlouvy, které mají přímou závaznost
- Rozhodnutí Ústavního soudu mající specifickou zákonodárnou funkci
- Právo EU

Druhy normativních právních aktů

- Zákonodárné akty – tj. zákony včetně ústavních – vydává je parlament
- Normativní akty orgánů výkonné moci
- - určitá rozhodnutí prezidenta republiky v mezích, které jsou mu přiznány Ústavou
- Udílení amnestie – podmínkou platnosti je spolupodpis předsedy vlády – Vyhláší se ve Sbírce zákonů, má zásadně retroaktivní působnost – vztahuje se na činy uskutečněné před vyhlášením

- rozhodnutí prezidenta obecné povahy, týkající se přenesení pravomoci sjednávat mezinárodní smlouvy
- nařízení vlády – lze vydat k provedení určitého zákona a v jeho mezích. K jeho přijetí je potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů vlády

- právní předpisy ministerstev a jiných správních úřadů – lze je vydat jen na základě a v mezích zákona a je-li k tomu příslušný orgán zákonem zmocněn
- Obecně závazné vyhlášky orgánů územních samosprávních celků
- obecně závazné vyhlášky krajů
- obecně závazné vyhlášky obcí

Mezinárodní smlouvy v ČR

- Mezinárodní smlouva je mezinárodním pramenem práva, aby zavazovala ČR musí být
 - - sjednána
 - - ratifikována
 - - schválena
 - - vyhlášena
- V Parlamentu se mezinárodní smlouvy schvalují stejným postupem jako běžné zákony. Vyhláší se ve Sbírce zákonů. Vyhlášením se stávají pro ČR závazné.

Rozhodnutí Ústavního soudu

- V kontinentálním evropském typu právní kultury platí, že soud právo netvoří, je vázán zákonem, který vykládá a aplikuje. Určitou výjimku z tohoto představují některá rozhodnutí Ústavního soudu, která mají povahu pramene práva:
- Nálezy, jimiž Ústavní soud rozhoduje o zrušení zákonů a jiných právních předpisů
- Ostatní nálezy, případně usnesení ÚS

Právo Evropské unie

- Vstupem ČR do Evropské unie dne 1.5.2004 se pro ni stávají závaznými veškeré evropské právní předpisy včetně zakladatelských smluv z roku 1951 a 1957 a jsou fakticky i pramenem práva ČR

Normativní systém

- Život každé společnosti je řízen různými normami
- - právními
- - náboženskými
- - morálními
- Nejdůležitější jsou normy právní, jako všeobecně závazná pravidla chování. Mají státem stanovenou a uznanou formu a jejich dodržování je vynutitelné státní mocí. Právě formou a vynutitelností lze právní normy, které upravují jen některé společenské vztahy, odlišit od jiných normativních systémů. Ty jsou ovlivňovány především morálními hodnotami, které nejsou vynutitelné státní mocí. Jejich nedodržování má za následek zpravidla morální odsouzení.

Právo

- Právo je soubor pravidel lidského chování, jejich dodržování je vynutitelné státní mocí. Usměrnjuje chování lidí. Všechny tyto systémy vytvořily množství pravidel chování.

Společenské normativní systémy

- Morálka
 - Náboženské normy
 - Estetické normy
 - Sportovní pravidla
 - PRÁVO
-
- Dodržování právních norem vynucuje stát sankcí – trest odnětí svobody, peněžitá pokuta

Platnost právní normy

- Platnost

Právní předpisy nabývají platnost dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů. Datum platnosti je uvedeno v záhlaví.

Od okamžiku platnosti musíme odlišovat okamžik účinnosti právní normy. Právní norma může být platná, ale ještě se jí v praxi neřídíme.

Účinnost právní normy

- Účinnost obecně označuje, od které doby je nutno podle právní normy postupovat. Datum nabytí účinnosti je zpravidla uvedeno v posledním paragrafu právního předpisu. Pokud není stanoveno jinak, nabývají právní předpisy účinnost patnáctým dnem po vyhlášení.

Sbírka zákonů

- Ve Sbírce zákonů se vyhlášují v plném znění ústavní zákony, zákony, zákonná opatření Senátu, nařízení vlády a vyhlášky vydávané ministerstvy a jinými ústředními správními úřady a Českou národní bankou.
- Některé další podzákonné prováděcí předpisy jsou zveřejňovány ve Věstnicích jednotlivých ministerstev.

Právní vztahy

- Jsou společenské vztahy upravené právními předpisy.
- V občanském právu – dědění majetku, smlouvy o půjčce
- V rodinném právu – vztahy mezi rodiči a dětmi...
- Ve finančním právu – daňové vztahy vůči státu ...

Objekty právního vztahu- jsou tím, k čemu směřují práva a povinnosti subjektu

- Věci – právní normy vymezují, které věci mohou být objektem určitého druhu právních vztahů (movité – automobil, nemovité – pozemek)
- Výsledky tvůrčí duševní činnosti (vynálezy, umělecká díla)
- Hodnoty lidské osobnosti (hodnoty nemajetkové povahy – čest, zdraví)
- Chování a výsledky určitého chování (předložení dokladů kontrolnímu orgánu)

Oprávněnými státními orgány jsou:

- Orgány soudní
- Orgány veřejné správy
- Náležitosti individuálního právního aktu (předepsané)
- Záhlaví – který orgán a v jaké věci rozhodl
- Výrok – vlastní rozhodnutí
- Odůvodnění – podle kterých právních norem a na základě jakých skutečností bylo rozhodnuto
- Poučení – o možnosti opravného prostředku, tj. kam a ke komu , v jaké lhůtě se lze odvolat

Děkuji za pozornost